

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра економічної теорії та конкурентної політики

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою
(прот. п. 48001 «22» 08 2020 р.)
Ректор _____ А. А. Мазаракі

**МАКРОЕКОНОМІКА /
MACROECONOMICS**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

Київ 2020

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автор: І.П. Соколовська, кандидат економічних наук, доцент.

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри економічної теорії та конкурентної політики від 03.06.2020, протокол № 14.

Рецензенти: В. В. Хрустальова, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії та конкурентної політики;
Ю. О. Силкіна, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту;
М. М. Кисіль, директор фінансової установи ТОВ ІНВЕСТУДІО кандидат економічних наук, доцент.

**МАКРОЕКОНОМІКА /
MACROECONOMICS**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

ВСТУП

Програма дисципліни «Макроекономіка» призначена для студентів КНТЕУ ступеню вищої освіти молодший бакалавр галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 051 «Економіка» та галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 073 «Менеджмент».

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Макроекономіка» є набуття майбутніми фахівцями практичних навичок аналізу агрегованих показників, визначення чинників та наслідків макроекономічного розвитку країни, а також можливостей держави регулювати цей розвиток відповідно до визначених цілей та пріоритетів.

Завданнями вивчення дисципліни «Макроекономіка» є надання студентам ґрунтовних знань щодо структури макроекономічних показників; механізмів формування макроекономічної рівноваги національного ринку; вивчення форм прояву макроекономічної нестабільності; інструментів державної політики стимулювання зайнятості та подолання інфляційних процесів через фіскальну та монетарну політики; аналізу факторів економічного зростання та інструментів його реалізації; впливу зовнішньоекономічних процесів на рівновагу малої відкритої економіки.

Предметом вивчення дисципліни «Макроекономіка» є механізм функціонування економічної система країни та засоби впливу на нього з боку держави.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою вивчення дисципліни «Макроекономіка» є знання, навички та інші компетентності, здобуті під час вивчення дисциплін «Політична економія», «Філософія».

знання

- основних понять та категорій економічної теорії;
- основ історії економіки щодо закономірностей розвитку економічних систем;

вміння

- аналізувати практичні пропозиції різних економічних шкіл із урахуванням специфіки конкретно-історичних умов;
- розуміти загальні особливості функціонування економічних систем.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Макроекономіка», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

✓ *Економіка (Economics) (ОС молодший бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 2.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	1-12
ЗК 3.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	2-12
ЗК 4.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1-12
ЗК 7.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	1-12
ЗК 8.	Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.	7-12
ЗК 9.	Здатність бути критичним і самокритичним.	7-12
ЗК 10.	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	7-12
ЗК 12.	Здатність діяти соціально, відповідально та свідомо, навчатися в процесі дії.	1-12
<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності за освітньою програмою</i>		
СК 1.	Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро- та макрорівнях.	1, 4, 5-7
СК 3.	Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.	1, 3-6
СК 4.	Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати з урахуванням фактору невизначеності.	3-9, 12
СК 5.	Розуміння особливостей національної економіки, її інституційної структури, обґрунтування напрямів економічної політики держави.	2, 7-12
СК 6.	Здатність застосовувати економічні та математичні методи для вирішення економічних задач.	3-6

СК 9.	Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.	3-12
СК 10.	Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.	7-12
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
2.	Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.	2-12
3.	Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем, зокрема на мікро- та макрорівнях.	2-12
4.	Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.	2-12
5.	Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.	3-6, 12
6.	Застосовувати відповідні економічні та математичні методи для вирішення економічних задач.	3, 5, 6, 12
7.	Усвідомлювати основні особливості національної економіки, її інституційної структури, напрямів економічної політики держави.	7-12
8.	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	3, 5, 6, 9, 12
9.	Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні показники.	2, 10-12
10.	Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.	2, 7, 8, 10-12
11.	Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.	7-12

13.	Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами.	1-12
14.	Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем	1-12
16.	Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення, здатність до автономного навчання.	1-12
17.	Демонструвати здатність діяти соціально, відповідально та свідомо.	7-12

✓ *Менеджмент (Management) (ОС молодший бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
11.	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.	1-12
<i>Спеціальні компетентності за освітньою програмою</i>		
1.	Здатність аналізувати макроекономічні результати функціонування та розвитку національної економіки.	2-12
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
7.	Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.	2-12

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, МЕТОД ТА ФУНКЦІЇ МАКРОЕКОНОМІКИ

Сутність макроекономіки. Макроекономічна теорія як розділ економічної науки. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія. Предмет макроекономіки. Функції макроекономіки. Основні макроекономічні проблеми й суперечності.

Мета та завдання макроекономіки. Економічна система як об'єкт макроекономічного аналізу. Макроекономічний аналіз як інструмент пізнання механізму функціонування економіки. Позитивний та нормативний аналіз. Теоретичне обґрунтування економічної політики держави. Сутність макроекономічного прогнозування.

Методологія макроекономіки. Поняття та аналіз сукупних економічних тенденцій. Агреговані показники розвитку національної економіки та функціональні взаємозв'язки між ними. Методи макроекономічних досліджень. Макроекономічне моделювання. Екзогенні та ендогенні змінні макроекономічних моделей. Типи функціональних зв'язків між ендогенними змінними макроекономічних моделей. Класифікація макроекономічних моделей. Статичні та динамічні моделі. Пояснюючі моделі та моделі прийняття рішень.

Становлення та розвиток макроекономіки. Дж. М. Кейнс як засновник макроекономіки. Основні положення кейнсіанської теорії. Погляди на макроекономічні проблеми у сучасних макроекономічних теоріях: сучасне кейнсіанство, школа економіки пропозиції, монетаризм, школа раціональних очікувань, інституціоналізм. Розвиток макроекономічної теорії у працях лауреатів Нобелівської премії з економіки. Основні макроекономічні проблеми та суперечності економіки України.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 5.

Додатковий: 1, 2, 3, 8, 9, 15, 27, 36, 43, 45.

Інтернет-ресурси: 1, 6.

ТЕМА 2. МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНИХ РАХУНКІВ

Економічний кругообіг у ринковій економічній системі. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія. Структура моделі економічного кругообігу. Взаємодія між домогосподарствами і фірмами. Ринок ресурсів та ринок товарів і платних послуг. Включення державного сектора у кругообіг доходів та витрат. Роль фінансових посередників в економічному кругообігу. Модель кругообігу з включенням зовнішньоекономічного сектору.

Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва. Сутність СНР. Етапи розвитку СНР. Методологічні принципи побудови системи національних рахунків. Основні категорії системи національних рахунків: додана вартість, інституційні одиниці, сектори, операції, рахунки. Переваги та обмеження СНР. Проблеми впровадження СНР в Україні.

Роль макроекономічних показників. Основні макроекономічні показники: національний обсяг виробництва, загальний рівень цін, зайнятість. Валовий внутрішній продукт (ВВП) як основний макроекономічний показник країни. Характерні ознаки ВВП. Методи обчислення ВВП: виробничий, розподільчий, кінцевого використання. Визначення кінцевої і проміжної продукції, доданої вартості. Подвійний рахунок та його виключення. Структура та динаміка ВВП в Україні.

СНР – система взаємопов'язаних показників. Співвідношення між основними показниками у СНР. ВВП та валовий національний дохід (ВНД). Чистий внутрішній продукт (ЧВП) та чистий національний дохід (ЧНД). Валовий національний наявний дохід (ВННД).

Обчислення номінальних та реальних обсягів виробництва: номінальний та реальний ВВП. Поточні (ринкові) та постійні (базисні) ціни. Темп росту та темп приросту реального ВВП. Індeksi цін та дефлятор ВВП. Інфлювання та дефлювання ВВП.

ВВП та суспільний добробут. Неринкові операції. Зростання вільного часу. Поліпшення якісних характеристик продукції. ВВП та навколишнє середовище. Тіньова економіка. Чистий економічний добробут (NEW).

Список рекомендованих джерел

Основний: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 1, 2, 15, 19, 20, 21, 36, 42, 43.

Інтернет-ресурси: 1, 3, 8-10.

ТЕМА 3. МОДЕЛЬ СУКУПНОГО ПОПИТУ ТА СУКУПНОЇ ПРОПОЗИЦІЇ

Сутність сукупного попиту, його відмінність від індивідуального попиту. Сукупний попит та його модель. Крива сукупного попиту (AD). Структура сукупного попиту. Споживчий попит. Інвестиційний попит. Попит держави. Попит сектору закордон.

Цінові фактори, які впливають на сукупний попит: ефект процентної ставки, ефект багатства, ефект імпорту. Нецінові фактори, які впливають на сукупний попит. Зміни в споживчих витратах, інвестиційних витратах, державних витратах та у витратах на чистий експорт. Структура сукупного попиту в економіці України.

Сукупна пропозиція (AS). Короткострокова (Кейнсіанська) крива сукупної пропозиції. Зміна цін і реального ВВП на різних відрізках короткострокової кривої сукупної пропозиції. Довгострокова (класична) крива сукупної пропозиції. Узагальнена крива сукупної пропозиції.

Чинники, які впливають на сукупну пропозицію: зміни цін на ресурси, продуктивності праці, економіко-правових норм. Чинники впливу на сукупну пропозицію в економіці України.

Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції. Рівноважний рівень цін. Рівноважний обсяг виробництва. Три варіанти макроекономічної рівноваги у моделі AD - AS (сукупного попиту – сукупної пропозиції). Довгострокова та короткострокова рівновага. Порушення рівноваги сукупного попиту та сукупної пропозиції. Механізм відновлення рівноваги у моделі AD - AS.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 1, 2, 8, 15, 21, 26, 27, 36, 39, 42, 43.

Інтернет-ресурси: 1, 3, 8, 10.

ТЕМА 4. СПОЖИВАННЯ, ЗАОЩАДЖЕННЯ ТА ІНВЕСТИЦІЇ

Споживання як функція доходу кінцевого використання. Кейнсіанська концепція споживання. Функція споживання. Графік функції споживання (C). Автономне споживання та чинники, які на нього впливають. Середня

схильність до споживання та заощадження. Динаміка середньої схильності до споживання. Гранична схильність до споживання та заощадження. Взаємозв'язок споживання і заощадження. Функція заощадження. Графік функції заощадження (S).

Чинники споживання і заощадження, не пов'язані з поточним доходом. Форми заощаджень. Національні заощадження. Рівень заощаджень та їх вплив на економічний розвиток. Парадокс ощадливості. Динаміка та структура споживання та заощадження в економіці України.

Неокласичні концепції споживання. Теорія життєвого циклу Ф. Модільяні, теорія міжчасового вибору споживача І.Фішера, теорія перманентного доходу М.Фрідмена.

Інвестиції як компонент сукупних витрат. Інвестиційна функція та її графік. Роль інвестицій в економіці. Нестабільність інвестицій. Процентна ставка як чинник інвестиційного попиту. Номінальна та реальна процентна ставка. Процентна ставка і чиста прибутковість інвестицій. Динаміка та структура інвестицій в Україні.

Автономні та індуковані інвестиції. Сутність мультиплікатора. Таблична модель мультиплікативного процесу. Модель простого мультиплікатора витрат (Кейнса). Мультиплікативна зміна реального ВВП. Вплив інфляції на мультиплікативний ефект. Вплив інвестицій на обсяг виробництва. Модель акселератора.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 1, 2, 8, 15, 21, 27, 36, 37, 39, 42, 43.

Інтернет-ресурси: 1, 3, 5.

ТЕМА 5. МОДЕЛІ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ РІВНОВАГИ

Рівновага економічних систем та механізм її забезпечення. Рівновага ринкової економіки. Передумови та еволюція розвитку неокласичної моделі макроекономічної рівноваги. Неокласична модель макроекономічної рівноваги: взаємодія ринків ресурсів, товарів, грошей та інвестицій. Гіпотези неокласичної моделі макроекономічної рівноваги.

Ринок ресурсів. Праця як головний ресурс неокласичної макромоделі. Умови рівноваги ринку праці за неокласичною моделлю. Взаємозв'язок рівноваги ринку праці з виробничою функцією. Макроекономічний оптимум. Визначення рівноважного обсягу виробництва.

Ринок товарів. Умови та графічне зображення рівноваги ринку товарів за неокласичною моделлю. Ринок заощаджень (інвестицій). Вплив процентної ставки на ринок заощаджень (інвестицій). Графічне зображення рівноваги ринку заощаджень (інвестицій). Ринок грошей та його рівновага. Графічне зображення рівноваги ринку грошей за неокласичною моделлю. Сутність класичної дихотомії. Загальна рівновага неокласичної макромоделі: пояснення системи взаємопов'язаних графіків.

Кейнсіанська модель рівноваги товарного ринку «витрати – випуск» («кейнсіанський хрест»). Заплановані та фактичні витрати. Графічне

зображення моделі «кейнсіанський хрест». Встановлення рівноваги на товарному ринку без державного втручання. Інфляційний та дефляційний (рецесійний) розриви.

Модель «вилучення – ін'єкції» як альтернативний спосіб відображення рівноваги фінансового ринку.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4.

Додатковий: 1, 2, 8, 15, 21, 27, 36, 38, 42, 45.

Інтернет-ресурси: 1, 3.

ТЕМА 6. РІВНОВАГА НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ

У МОДЕЛІ IS-LM.

Поєднання рівноваги на товарному та фінансовому ринках. Графічне зображення взаємозв'язку рівноваги на ринку товарів та платних послуг з фінансовим ринком (крива IS). Фактори, які впливають на переміщення кривої IS. Інвестиційна пастка.

Поєднання рівноваги на товарному та грошовому ринках. Умови рівноваги на ринку грошей та цінних паперів. Графічне зображення взаємозв'язку рівноваги на ринку товарів та платних послуг з ринком грошей та цінних паперів (крива LM). Фактори, які впливають на переміщення кривої LM. Ліквідна пастка.

Умови загальної рівноваги на ринках товарів та послуг, фінансів, грошей та цінних паперів. Економічний зміст рівноваги національного ринку у моделі IS-LM. Аналіз руху по кривих та переміщення кривих у моделі IS-LM.

Вплив держави на загальну рівновагу засобами монетарної та фіскальної політики. Можливості застосування моделі IS-LM для аналізу економіки України.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4.

Додатковий: 1, 2, 8, 15, 21, 27, 36, 38, 40, 41, 43.

Інтернет-ресурси: 1, 2.

ТЕМА 7. ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ

Зміст фіскальної політики. Цілі та інструменти фіскальної політики.

Податкові надходження як основне джерело доходів держави. Функції податків. Прямі та непрямі податки та їх роль у наповненні бюджету. Принципи ефективного оподаткування. Податки як засіб впливу на економіку. Вплив зниження податків на ВВП згідно з теорією економіки пропозиції. Крива Лаффера і визначення межі оподаткування. Державні видатки та їх структура. Поточні та капітальні витрати держави.

Дискреційна фіскальна політика. Стимулююча та стримуюча фіскальна політика. Недискреційна (автоматична) фіскальна політика. Автоматичні стабілізатори фіскальної сфери. Прогресивна шкала оподаткування.

Соціальні трансферти. Стабілізаційний вплив на економіку автоматичної фіскальної політики в умовах падіння та зростання виробництва.

Фіскальна політика з урахуванням пропозиції. Наслідки фіскальної політики на основі моделей «сукупний попит - сукупна пропозиція», «витрати-випуск». Відображення впливу стимулюючої та стримуючої фіскальної політики у моделі IS-LM.

Модель впливу державних витрат та податків на сукупний обсяг виробництва. Мультиплікатор державних витрат та податковий мультиплікатор. Мультиплікатор збалансованого бюджету.

Фіскальна політика та державний бюджет. Концепції збалансування державного бюджету. Вплив фіскальної політики та циклічних коливань на державний бюджет. Бюджетний дефіцит: причини виникнення та економічні наслідки. Державне бюджетне обмеження. Циклічний та структурний дефіцити бюджету. Джерела дефіцитного фінансування. Емісійне та боргове фінансування бюджетного дефіциту. Стан державного бюджету в Україні.

Державний борг та його структура. Економічні наслідки державного боргу. Ефект витіснення державою приватних інвестицій та тягар боргу для майбутніх поколінь. Методи управління державним боргом. Рефінансування. Реструктуризація. Боргові свопи. Списання боргу. Державний борг України та можливості його погашення. Фіскальна політика в Україні: основні напрямки та суперечності.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1, 2, 3, 4

Додатковий: 1, 2, 3, 6, 8, 9, 15, 29, 30, 31, 36, 39, 42.

Інтернет-ресурси: 1, 4, 6.

ТЕМА 8. МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА

Грошовий ринок. Грошова пропозиція та способи її вимірювання. Грошові агрегати. Структура грошової маси в Україні. Коефіцієнт монетизації економіки. Попит на гроші та фактори, що його визначають. Мотиви попиту на гроші: операційний та спекулятивний. Модель попиту на гроші Баумоля-Тобіна. Механізм функціонування грошового ринку.

Центральний (національний) банк як суб'єкт монетарної політики. Сутність монетарної політики. Операції центрального банку і грошова база. Інструменти монетарної політики: зміна облікової ставки, зміна обов'язкових банківських резервів, операції на відкритому ринку. Механізм створення грошей банками. Грошовий та депозитний мультиплікатори.

Дискреційна та недискреційна монетарна політика. Стратегії та цілі монетарної політики. Інфляційне таргетування як сучасна стратегія монетарної політики. Вплив монетарної політики на економіку: стимулююча та стримуюча монетарна політика (політика «дешевих» та «дорогих» грошей). Передавальний (трансмісійний) механізм монетарної політики. Правила проведення монетарної політики. Проблема ефективності монетарної політики.

Відображення впливу стимулюючої та стримуючої монетарної політики у моделі IS-LM. Вплив держави на загальну рівновагу засобами монетарної та фіскальної політики. Наслідки фіскальної та монетарної політики за моделлю IS-LM. Координація монетарної та фіскальної політики у моделі IS-LM.

НБУ та монетарна політика в Україні. Заходи щодо стабілізації монетарної системи в сучасних умовах. Проблема довіри до грошей та монетарної політики в Україні.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5

Додатковий: 1, 2, 3, 6, 8, 9, 15, 30, 32, 34, 37, 42, 43.

Інтернет-ресурси: 1, 4, 6.

ТЕМА 9. ЦИКЛІЧНІ КОЛИВАННЯ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ

Макроекономічна нестабільність та нерівномірність економічного розвитку. Економічні (ділові) цикли. Типи циклів. Теорії циклічних коливань.

Циклічні коливання та їх види. Класифікація макроекономічних змінних для типового ділового циклу: проциклічні, антициклічні, ациклічні.

Макроекономічний аналіз циклічних коливань. Кейнсіанська і неокласична теорія економічних циклів. Застосування моделей AD-AS та IS-LM для аналізу циклічних коливань. Концепція реальних економічних циклів Д.Кюдланда та Е. Прескота. Рівноважний циклічний процес Р. Лукаса. Теорія циклічних коливань М.І.Туган-Барановського.

Адаптація економіки до циклічних коливань. Державне антициклічне регулювання. Особливості глобальної фінансової кризи 2008 - 2011 р. р. Ефективність антициклічної політики в Україні.

Макроекономічна динаміка. Сутність економічного зростання. Передумови й характерні риси сучасного економічного зростання. Джерела економічного зростання. Методи обчислення джерел економічного зростання. Науково-технічний прогрес. Джерела зростання економіки України.

Темпи економічного зростання. Фактори, які стримують економічне зростання. Макроекономічна політика стимулювання економічного зростання.

Моделювання економічного зростання. Економічне зростання на основі моделі AD-AS і кривої виробничих можливостей. Модель економічного зростання Харода-Домара.

Модель економічного зростання Р. Солоу. Стійкий рівень капіталоозброєності. Стаціонарний стан економіки. «Золоте» правило нагромадження капіталу. Вплив демографічних процесів та технологічного прогресу на економічне зростання.

Економічне зростання та економічний розвиток. Державне регулювання економічного зростання. Показники рівня економічного розвитку. Політика економічного зростання в Україні.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1, 2, 3, 5.

Додатковий: 6, 11, 25, 26, 27, 32, 33, 34, 35, 37, 39, 42, 43, 44.

Інтернет-ресурси: 1-5.

ТЕМА 10. ІНФЛЯЦІЯ ТА АНТИІНФЛЯЦІЙНА ПОЛІТИКА

Інфляція: сутність та методи вимірювання. Розрахунок рівня та темпу інфляції. Класифікація інфляції за різними критеріями: за рівнем; за формою прояву; за можливістю передбачення; за причинами виникнення.

Інфляції попиту та її моделювання у моделі AD-AS. Монетарні та немонетарні фактори інфляції попиту. Передчасна та чиста інфляція попиту. Інфляційний розрив. Інфляція витрат (пропозиції) та її моделювання у моделі AD-AS. Стагфляція. Причини інфляції витрат (пропозиції). Взаємозв'язок інфляції попиту та інфляції пропозиції. Інфляційна спіраль.

Теоретичні підходи до пояснення причин інфляції. Кейнсіанський та класичний погляди на інфляцію. Монетарне пояснення причин інфляції.

Соціально-економічні наслідки передбачуваної та непередбачуваної інфляції. Інфляційний податок та сеньйораж. Крива Лаффера для інфляційного податку. Інфляція та динаміка реальної процентної ставки. Принцип Фішера.

Антиінфляційна політика держави та її роль у стабілізації економіки. Коефіцієнт дезінфляції. Особливості антиінфляційного регулювання у сучасній світовій практиці. Інфляційні процеси в Україні: причини, наслідки та засоби стримування.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5

Додатковий: 1, 2, 6, 8, 9, 15, 16, 23, 28, 31, 38, 42, 43.

Інтернет-ресурси: 1-5.

ТЕМА 11. БЕЗРОБІТТЯ ТА ПОЛІТИКА ЗАЙНЯТОСТІ

Механізм функціонування ринку праці. Чинники формування попиту та пропозиції на ринку праці. Безробіття як відхилення від рівноваги. Рівень зайнятості та рівень безробіття.

Види безробіття: фрикційне, структурне та циклічне. Фактичний та природний рівень безробіття та фактори, що його визначають.

Кейнсіанське пояснення безробіття. Розрив безробіття як результат неефективного попиту. Неокласичні пояснення причин безробіття. Рекомендації щодо подолання безробіття з точки зору різних теоретичних концепцій.

Економічні та соціальні наслідки безробіття. Закон та крива А. Оукена. Розрахунок змін в обсягах ВВП під впливом відхилень безробіття від природного рівня.

Взаємозв'язок безробіття та інфляції. Крива Філіпса та її сучасна інтерпретація.

Засоби державного регулювання зайнятості. Політика попиту та пропозиції у регулюванні ринку праці: переваги та ефективність. Соціальний захист безробітних. Макроекономічні засади політики зайнятості. Особливості ринку праці та політика регулювання зайнятості в Україні.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 1, 2, 6, 8, 9, 15, 16, 23, 14, 28, 31, 36, 42, 43.

Інтернет-ресурси: 1-3, 6, 10.

ТЕМА 12. МАКРОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА У ВІДКРИТІЙ ЕКОНОМІЦІ

Механізм зовнішньоекономічної політики. Інструменти зовнішньоторговельної політики. Політика протекціонізму та вільної торгівлі. Міжнародний рух капіталу та ресурсів. Іноземне інвестування.

Платіжний баланс. Складові платіжного балансу. Класифікація статей платіжного балансу та їх взаємозв'язок. Стан платіжного балансу України.

Валютний курс. Реальний та номінальний валютні курси. Вплив інфляції на номінальний валютний курс. Види валютних курсів. Попит та пропозиція валюти. Зв'язок валютного курсу з платіжним балансом. Валютна політика. Режими валютної політики: фіксований та плаваючий валютний курс. Сучасні проблеми валютного регулювання у національній економіці.

Розрахунок ВВП у відкритій економіці. Вплив чистого експорту на ВВП. Вплив обмінного курсу на чистий експорт. Гранична схильність до імпорту. Мультиплікатор зовнішньої торгівлі.

Модель IS-LM для відкритої економіки (модель Манделла-Флемінга). Міжнародний рух капіталу та його наслідки у моделі IS-LM для відкритої економіки. Модель IS-LM для відкритої економіки при плаваючому валютному курсі. Модифікація кривої IS у моделі Манделла-Флемінга. Особливості кривої IS у системі координат «дохід – процентна ставка» та «дохід – валютний курс».

Механізм макроекономічної політики в умовах фіксованого курсоутворення. Модель IS-LM для відкритої економіки при фіксованому валютному курсі: вплив грошової, фіскальної та зовнішньоекономічної політики. Графічна інтерпретація варіантів впливу фіскальної політики. Графічна інтерпретація варіантів впливу монетарної політики. Наслідки фіскальної та монетарної політики при фіксованому валютному курсі. Ефективність макроекономічної політики в умовах фіксованого курсоутворення.

Механізм макроекономічної політики в умовах плаваючого курсоутворення. Особливості врівноваження національного ринку при плаваючому валютному курсі. Графічна інтерпретація варіантів впливу фіскальної політики. Наслідки монетарної політики. Графічна інтерпретація варіантів впливу монетарної політики. Ефективність макроекономічної політики в умовах плаваючого курсоутворення.

Механізм зовнішньоторговельної політики в умовах фіксованого і плаваючого курсоутворення. Порівняльний аналіз макроекономічної політики при фіксованому та плаваючому обмінних курсах. Висновки моделі Манделла-Флемінга.

Сучасні проблеми зовнішньоекономічної політики в Україні. Роль міжнародних порівнянь для корекції макроекономічної політики. Міжнародні рейтинги як чинник формування світового іміджу України. Місце України у глобальних соціально-економічних рейтингах. Підвищення ефективності макроекономічної політики та перспективи покращення позицій України у міжнародних рейтингах.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5

Додатковий: 10, 14, 26, 27, 30, 31, 35, 38, 39, 40, 42, 43.

Інтернет-ресурси: 1, 5, 7-10.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Лагутін В.Д. *Макроекономіка : навч. посіб./В.Д.Лагутін, Л.І.Пронкіна.- К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2012. - 268с.**

2. *Макроекономіка та макроекономічна політика: навч. посіб. / Наук. ред. А.Ф. Мельник. –К.: Знання, 2008. – 699с.*

3. *Макроекономіка: базовий курс: навч. посіб. / [проф. І.Й. Малий, проф. І.Ф. Радіонова, доц. Т. Ф. Куценко та ін.] — К.: КНЕУ, 2016. — 246 с.*

4. *Радіонова І.Ф. Макроекономіка: теорія та політика: Підручник. – К.: Таксон, 2004. – 348 с.*

5. *Гронтовська Г. Є., Косік А. Ф. Макроекономіка: Навч. посіб. – К: ЦНЛ, 2019. – 672 с.*

* Курсивом виділені джерела, що є у бібліотеці КНТЕУ

Додатковий

1. *Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, В. Б. Буняк та ін.; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. – Кн. 1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка. – К.: Знання, 2009. – С. 389–419.*

2. *Макроекономіка / Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л.О.; за ред. Базилевича В. Д. – К.: Знання, 2008. – 851 с.*

3. *Блауг М. Економічна теорія в ретроспективі / М. Блауг. – К.: Основи, 2001. – 670 с.*

4. *Гальчинський А.А. Теорія грошей. – К.: Основи, 2001. – 411 с.*

5. *Гальчинський А.С. Економічна теорія: підручник / А.С. Гальчинський, П.С. Єщенко. – К.: Вища школа, 2007. – 503 с.*

6. *Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. В. М. Гейця. – К.: Фенікс, 2003. – 960 с.*

7. *Економічна енциклопедія: У трьох томах. / Відпов. ред. С.В. Мочерний. – К.: Видавничий центр. “Академія”, 2000.*

8. *Задоя А.А. Макроекономіка: підручник / А.А.Задоя, Ю.А.Петруня.-К.: Знання, 2008. -381 с.*
9. *Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег: Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1978. – 325 с.*
10. *Лагутін, В. Ефекти державного регулювання економіки в умовах євроінтеграції України // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – Київ, 2017. – № 6 (95). – С. 5-23. – (Економічні науки).*
11. *Лагутін, В. Можливості інституційного аналізу суспільної стабільності та розвитку // Вісник КНТЕУ. – Київ, 2018. – № 3. – С. 37-52.*
12. *Лагутін В.Д., Кричевська Т.О. Монетарна політика в трансформаційній економіці: довіра, стратегія, механізми реалізації: монографія. - К.: КНТЕУ, 2004.- 283 с.*
13. *Лук'яненко І.Г., Фарина О.І. Макрофінансова стабільність: моделі та методи оцінки: монографія – К.: НаУКМА, 2016. – 188 с.*
14. *Мазаракі А.А. Регуляторна політика у сфері зовнішньої торгівлі: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. – К.: Київ.нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 470 с.*
15. *Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Макроекономіка: підручник, пер. з англ. С. М. Панчишина. – Львів.: Просвіта, 1998.*
16. *Макроекономічна політика: навч. посіб. / І. Й. Малий, А. Г. Савченко, В. С. Волощенко; за заг. ред. І. Й. Малого. —К.: КНЕУ, 2013.—436 с.*
17. *Макроекономічна політика у макроекономічній стабілізації національної економіки: монографія / за наук. ред. проф. І. Ф. Радіонової. – К.: Університет економіки та права «КРОК», 2017. – 240 с.*
18. *Манків Грегори Н.М., Макроекономіка: підручник, пер. з англ./ Наук. ред. пер. С. Панчишина.– К.: Основи, 2001. –588 с.*
19. *Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник. / За заг. ред. С. Будаговської. – К.: Основи, 2001. – 518 с.*
20. *Моторин Р. М. Система національних рахунків: навч. посіб. / К.: КНЕУ, 2001. – 336 с.*
21. *Панчишин С. Макроекономіка: навч. посіб. – К.: Либідь, 2001. – 616 с.*
22. *Пасічний М. Політика управління державним боргом // Вісник КНТЕУ. – Київ, 2018. – № 5(121). – С. 19-34.*
23. *Радіонова І. Ф. Макроекономічна політика у макроекономічній стабілізації національної економіки: монографія / К. : Університет економіки та права «КРОК», 2017. – 240 с.*
24. *Савченко А. Г. Макроекономічна політика. Підручник / К.: КНЕУ, 2001. –166 с.*
25. *Сакс Дж. Д., Ларрен Ф.Б. Макроекономіка: Глобал. подход: Пер. с англ. – М.: “Дело” Лтд., 1996. – 847 с.*
26. *Самуелсон П.А., Нордгауз В.Д. Макроекономіка: Пер. з англ. – К.: Основи, 1995. – 573 с.*

27. Соколовська І. П. Конкурентні переваги малих банків для розвитку національної економіки // *Бізнес Інформ*. – 2018. – №7. – С. 251–256.
28. Соколовська І.П. Стагнація корпоративного кредитування та шляхи її подолання // *Інвестиції: практика та досвід*. – 2019. - № 23. – с.47-51
29. Сучасна парадигма фіскальної політики України в умовах формування суспільства сталого розвитку: моногр. / за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. І. Крисоватого. – Тернопіль: ТНЕУ, 2015. – 460 с.
30. Уманців, Ю. Економічна політика держави в умовах глобалізації // *Вісник КНТЕУ*. – Київ, 2017. – № 1(111). – С. 5-18.
31. *Економічна політика держави: навч. посіб.* / Ю.М. Уманців, О.І. Міняйло, Л. В. Лебедева; за ред. Ю.М. Уманціва. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. – 480 с.
32. Фишер И. Покупательная сила денег / И. Фишер. – М.: Дело, 2001. – 320 с.
33. Фрідман Мілтон Капіталізм і свобода / М. Фрідман, Р. Фрідман; пер. з англ. Н. Рогачевська. – К.: Наш Формат, 2017. – 216 с.
34. Хансен Э. Денежная теория и финансовая политика: Пер.с англ. / Э. Хансен –М.: Дело, 2006. –312 с.
35. Шумпетер Й. *Теорія економічного розвитку*. – К.: Видавничий дім «КМА», 2011. – 241 с.
36. Abel A. *Macroeconomics* / A. Abel, B. Bernanke, D. Crodshor. – 7th edition. –Pearson, 2011. – 764 p.
37. Almeidaa F., Victor Cruz e Silvab. Allan Gruchy’s view of institutionalism and the foundation and early years of the Association for Evolutionary Economics. *Economía*. Volume 21, Issue 3, December 2020, P. 394-406. <https://doi.org/10.1016/j.econ.2020.09.001>
38. Blanchard O. *Macroeconomics. Global Edition* / O. Blanchard, D. Jonson. – 6th edition. – Pearson, 2013. – 620 p.
39. Blanchard O., Dell’Ariccia G., Mauro P. Rethinking Macroeconomic Policy. IMF. - January 2010. <http://ssrn.com/abstract=1555117>
40. Clive L. Spash. SEE Beyond Substantive Economics: Avoiding False Dichotomies. *Ecological Economics*. November 2019. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2019.106370>
41. Galbács P. The Friedman-Lucas Transition in Macroeconomics. A Structuralist Approach. 2020. P. 337-370 <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-816565-2.00005-1>
42. Greenlaw S., Shapiro D. *Principles of Macroeconomics* / 2th edition. – Rice University, Texas, 2018. – 617 p.
43. Mankiw N. Gregory. *Macroeconomics* / N. Mankiw. - 9th Edition. — New York: Worth Publishers, 2016. — 608 p.
44. Moritz A. Drupp, Stefan Baumgärtner, Henrik von Wehrden. Between Ostrom and Nordhaus: The research landscape of sustainability economics. *Ecological Economics*. June 2020. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2020.106620>

Інтернет-ресурси

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
2. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua.
3. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.me.gov.ua.
4. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua.
5. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua.
6. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua.
7. Організація економічного співробітництва та розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecd.org>
8. Організація об'єднаних націй [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.un.org/>
9. Світова організація торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wto.org>
10. Світовий банк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org>